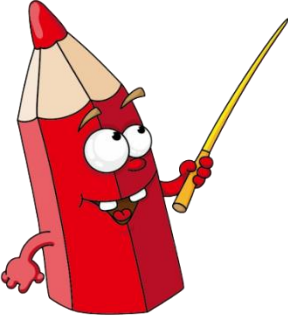

શિક્ષણ સાગર એપ્લીકેશન દ્વારા સંપાદિત પત્રક A ના નિષ્પત્તિ આધારિત પ્રશ્નો

ઘોરણ – ૫
પર્યાવરણ
સત્ર – ૨

વર્ગ શિક્ષકશ્રીનું નામ :

વર્ગ :

શાળાનું નામ :

તાલુકો : જિલ્લો :

ઘોરણ ૧ થી ૮ ની અધ્યયન નિષ્પત્તિ અને પાઠ આયોજન મેળવવા
માટે ગુગલ પ્લે સ્ટોર પરથી શિક્ષણ સાગર એપ ડાઉનલોડ કરો.

શિક્ષણ સાગર

પ્રારંભિક

સંરચનાત્મક કે વિકાસાત્મક મૂલ્યાંકન

વિદ્યાર્થીઓની સિદ્ધિનું સ્તર જાણવા અને વિદ્યાર્થીઓની સિદ્ધિ પરથી નિદાન કરવા સંરચનાત્મક મૂલ્યાંકનનો ઉપયોગ થાય છે. વર્ગશિક્ષણ સાથે મૂળભૂત રીતે સંકળાયેલ આ પ્રકારનું મૂલ્યાંકન વિદ્યાર્થીને માહિતી અપાયા બાદ, માહિતી વિતરણના કોઈ ચોક્કસ તબક્કે એટલે કે વિષયવસ્તુના કોઈ એક નિશ્ચિત એકમના શિક્ષણ બાદ કરી શકાય. આ પ્રકારનું મૂલ્યાંકન વિદ્યાર્થીઓને પ્રેરણા પૂરી પાડે છે અને શિક્ષકો માટે અધ્યાપન અભિગમ સુધારવાની દિશા સ્પષ્ટ કરે છે. આ પ્રકારનું મૂલ્યાંકન અધ્યયન - અધ્યાપન પ્રક્રિયાના અંતર્ગત ભાગ તરીકે સ્વીકારાયેલ છે, મૂળભૂત રીતે વર્ગશિક્ષણ સાથે સંકળાયેલ છે.

એકમ કસોટીઓ, શિક્ષક નિર્મિત અનૌપચારિક કસોટીઓ, સ્વાધ્યાયો, વિદ્યાર્થીની કચાશ પારખતી નિદાન કસોટીઓ વગેરે દ્વારા સંરચનાત્મક મૂલ્યાંકન હાથ ધરી શકાય. ટૂંકમાં કહીએ તો સંરચનાત્મક મૂલ્યાંકન વિષયવસ્તુની ચોક્કસ બાબતોના સંદર્ભમાં વિદ્યાર્થીઓનું પ્રવર્તમાન સિદ્ધિ સ્તર જાણવા માટે હાથ ધરાય છે. સંરચનાત્મક મૂલ્યાંકન એ સતત અને સર્વગ્રાહી રીતે ચાલતી અધ્યયન માટેના મૂલ્યાંકનની પ્રક્રિયા છે.

શાળાઓમાં વિદ્યાર્થીઓના સતત અને સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન માટે યોજના તૈયાર કરતાં વિદ્યાર્થીઓના વિકાસના વિવિધ પાસાંને ધ્યાનમાં રાખી સતત અને સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકનની યોજનાને નીચેના જેવા ચાર વિભાગમાં વહેંચી શકાય:

- (1) બૌદ્ધિક બાબતોના અભ્યાસના વિષયોનું મૂલ્યાંકન
 - (2) શારીરિક ક્ષમતા, સ્વાસ્થ્ય અને ઉત્પાદક કૌશલ્યોનું મૂલ્યાંકન
 - (3) સામાજિક ગુણો, શક્તિઓ અને સમજનું મૂલ્યાંકન
 - (4) વિવિધપ્રકારનાં મૂલ્યો, વલણો, અભિરુચિઓ, પસંદગીઓ અને દષ્ટિકોણનું મૂલ્યાંકન
- ઉપરોક્ત વિભાગોને ધ્યાનમાં રાખી કયા વિભાગનું મૂલ્યાંકન કોણ કરશે, કઈ રીતે કરશે. વગેરે બાબતો શાળાના સમગ્ર શિક્ષકોની સક્રિય મદદ લઈ સતત અને સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકનની યોજના તૈયાર કરવી જોઈએ. આ યોજના અમલમાં મૂક્યા પછી તેમાં જણાઈ આવતી ઉણપો સુધારી દર વર્ષે સુધારા- વધારા સાથેની યોજના અપનાવવી જોઈએ.

સતત અને સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન (SCE) બાબત માર્ગદર્શન

સતત અને સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન (SCE) બાબત માર્ગદર્શન @ જિલ્લા શિક્ષણ અને તાલીમ ભવન, સિદ્ધસર - ભાવનગર. સતત અને સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન સંદર્ભે તાલીમમાં વારંવાર કેટલાંક પ્રશ્નો પુછવામાં આવતાં હોય છે તે બાબતે અહીં કેટલીક સ્પષ્ટતાઓ કરવામાં આવી છે.

પ્રશ્ન : નવી અધ્યયન નિષ્પત્તિઓ જીસીઈઆરટી દ્વારા આપવામાં આવી છે તે કઈ રીતે ઉપયોગમાં લેવી ?

જવાબ : નવા પાઠ્યપુસ્તક સાથે તેમની અધ્યયન નિષ્પત્તિઓ પણ જીસીઈઆરટી દ્વારા તેમની વેબસાઈટ www.gcert.gujarat.gov.in પર મુકવામાં આવી છે . યાદ રાખીએ કે આ અધ્યયન નિષ્પત્તિઓ આદર્શ રીતે આપેલાં વિષયવસ્તુને ધ્યાનમાં રાખીને બનાવવામાં આવી છે . આ અધ્યયન નિષ્પત્તિઓમાં મુખ્ય નિષ્પત્તિ અને જરૂર મુજબ તેની પેટા અધ્યયન નિષ્પત્તિઓની યાદી આપવામાં આવી છે . સાથે જ જે - તે અધ્યયન નિષ્પત્તિનાં અધ્યયન - અધ્યાપન માટેની પ્રવૃત્તિ પણ આપવામાં આવી છે . જ્યારે પણ આપણે વિદ્યાર્થીને અધ્યયન - અધ્યાપનનાં અનુભવ પુરા પાડીએ તેમાં આ પ્રવૃત્તિઓ કરાવવાની છે.

પ્રશ્ન : પત્રક - A માટે અધ્યયન નિષ્પત્તિઓ કેવી રીતે પસંદ કરવી અને ક્યારે કરવી ?

જવાબ : પત્રક - A જેને આપણે રચનાત્મક મૂલ્યાંકન તરીકે ઓળખીએ છીએ . આ ★અનૌપચારિક★ મૂલ્યાંકન સ્વરૂપનાં માળખામાં સમાવિષ્ટ છે . જ્યારે અધ્યયન - અધ્યાપનની પ્રક્રિયા ચાલતી હોય તે દરમિયાન ★અનૌપચારિક★ રીતે ★જ★ જે અધ્યયન નિષ્પત્તિઓ ચકાસી શકાય તેમ હોય તેવી અધ્યયન નિષ્પત્તિઓને રચનાત્મક મૂલ્યાંકન માટે પસંદ કરી શકાય . આ અધ્યયન નિષ્પત્તિઓની પસંદગી અને મૂલ્યાંકન શિક્ષકની વિશિષ્ટ આવડત માંગી લે તેવું કામ છે . આ માટેની અધ્યયન નિષ્પત્તિઓ શિક્ષકે અગાઉથી જ સત્રારંભે નક્કી કરી લેવી જોઈએ જેથી જે - તે અધ્યયન નિષ્પત્તિનાં અધ્યાપન કાર્ય વખતે મૂલ્યાંકનનું આગોતરું આયોજન થઈ શકે અને સાતત્યતાપૂર્ણ મૂલ્યાંકન થઈ શકે .

પ્રશ્ન : જીસીઈઆરટી દ્વારા આપવામાં આવેલી અધ્યયન નિષ્પત્તિની યાદીમાં ૨૦ કરતાં વધારે અધ્યયન નિષ્પત્તિઓ આપવામાં આવી છે તો અધ્યયન નિષ્પત્તિઓ કેમ લેવી ?

જવાબ : જીસીઈઆરટી દ્વારા જે અધ્યયન નિષ્પત્તિઓની યાદી આપવામાં આવી છે તે અધ્યયન - અધ્યાપન માટેની યાદી છે . જ્યારે આપણે મહત્તમ ૨૦ અધ્યયન નિષ્પત્તિ લેવાની વાત કરીએ છીએ ત્યારે ધ્યાન રાખીએ કે આપણે અનૌપચારિક મૂલ્યાંકન પત્રક- A ની વાત કરીએ છીએ . અનૌપચારિક રીતે મૂલ્યાંકન થઈ શકે તેવી મહત્તમ ૨૦ પ્રતિનિધિરૂપ ક્ષમતા જ પત્રક -A માટે લેવાની છે .

પ્રશ્ન : એકમ કસોટીમાં આપવામાં આવેલી અધ્યયન નિષ્પત્તિઓનાં આધારે રચનાત્મક મૂલ્યાંકન પત્રક - A માં મૂલ્યાંકન નોંધ કરી શકાય ?

જવાબ : એકમ કસોટી નિશ્ચિત માળખામાં લેવામાં આવે છે . અને તે લેખિત પ્રકારની એટલે અૌપચારિક પ્રકારની કસોટી છે જ્યારે રચનાત્મક પત્રકમાં અનૌપચારિક મૂલ્યાંકનની વાત છે . એકમ કસોટી જે - તે એકમ અથવા એકમોનાં અંતે લેવામાં આવે છે જ્યારે રચનાત્મક મૂલ્યાંકન પત્રક - A સતત થતાં મૂલ્યાંકનનો ભાગ છે જે અધ્યયન - અધ્યાપન પ્રક્રિયા દરમિયાન થાય છે

પ્રશ્ન - રચનાત્મક મૂલ્યાંકન પત્રક - A માટે જે મૌખિક પ્રશ્નો પૂછવામાં આવ્યા હોય તો તેનો આધાર કેવી રીતે રાખવો ?

અથવા પત્રક- A ના મૂલ્યાંકનનાં આધાર કેવી રીતે રાખવાં ?

જવાબ: અગાઉ એક પ્રશ્નના જવાબમાં વાત થઇ . રચનાત્મક મૂલ્યાંકનમાં એવી અધ્યયન નિષ્પત્તિઓની પસંદગી કરવામાં આવે છે જેનું મૂલ્યાંકન અનૌપચારિક રીતે કરવામાં આવતું હોય આ પ્રકારનાં મૂલ્યાંકન માટે શિક્ષકે આગોતરું આયોજન કરવું પડે તે પણ આપણે જાણ્યું . હવે વાત કરીએ આધારોની તો તમે જે - તે અધ્યયન નિષ્પત્તિ પત્રક - A માટે લીધી હોય તે માટે મૂલ્યાંકન પદ્ધતિનું આગોતરું આયોજન તો કર્યું જ હોય છે . આ આયોજન પણ તમારો આધાર બની શકે.

દૈનિકબુકમાં પણ મૂલ્યાંકન નોંધમાં તમે તે નોંધ્યું હશે . તમે રચનાત્મક મૂલ્યાંકન માટે કોઇ અનૌપચારિક ક્રિયાત્મક કસોટી નક્કી કરી હોય તો તેમાં વિદ્યાર્થીએ કરેલાં કામને આધાર તરીકે રાખી શકાય , મૌખિક પ્રશ્નોત્તરી અથવા ક્યારેક સામુહિક અનૌપચારિક મૂલ્યાંકન વખતે આધાર ન હોય તો ચાલી શકે પણ મૂલ્યાંકન સાતત્યતાપૂર્ણ કરવામાં આવ્યું હોય તે જરૂરી છે . ઉદાહરણ તરીકે કોઇ એક અધ્યયન નિષ્પત્તિ માટે શિક્ષકશ્રી દ્વારા મૌખિક પ્રશ્નોત્તરી કરવામાં આવી હોય અને તેનાં આધારે રચનાત્મક પત્રક - A માં સિદ્ધિની નોંધ કરવામાં આવી હોય . હવે ફરીવાર જ્યારે અનૌપચારિક મૂલ્યાંકન કરવામાં આવે ત્યારે અપવાદ અને સહજ અમુક વિદ્યાર્થી બાદ કરતાં બાકીનાં વિદ્યાર્થીઓ જવાબ આપી શકે તે આવશ્યક છે .

પરિપત્ર ડાઉનલોડ કરો

માનનીય હરેશભાઈ ચૌધરી સાહેબનો રચનાત્મક મૂલ્યાંકન આધારિત વિડીયો જોવા [અહી ક્લિક કરો](#)

**સંદર્ભ : Guidance on Continuous and Comprehensive Assessment (SCE)
@ District Education and Training Bhavan, Sidsar – Bhavnagar**

ધ્યાનમાં રાખવાની વાત : અહી આપેલ પત્રક A અને નીચે આપેલ પ્રશ્નો એ ફક્ત નમુના રૂપ છે શિક્ષક મિત્રો તમે તમારા ઘોરણ માં વર્ગ ની પરિસ્થિતિ મુજબ અધ્યયન નિષ્પત્તિ માં બદલાવ કરી શકો છો..

શિક્ષણ સાગર એપ્લીકેશન ટીમ

ધોરણ 5 એકમ ૧૨. જે ખૂટી જાય તો ?

(1) EV513 સ્વચ્છતા, સ્વાસ્થ્ય, કચરાનું વ્યવસ્થાપન, આપત્તિ/ કટોકટીની સ્થિતિ અને સંસાધનો દર્શાવે છે.

૧. સ્વાઈકલને ચલાવવા માટે કઈ ઊર્જાની જરૂર પડે છે? ☐
(A) સ્નાયુ (B) કોલસો (C) ગેસ (D) ડીઝલ
૨. પેટ્રોલ, ડીઝલ, ક્લૂડ ઓઈલ વગેરે માટે નીચે પૈકી કયો શબ્દ વપરાય છે? ☐
(A) CNG (B) ખનીજતેલ (C) LPG (D) કોલસો
૩. ટ્રાફિક સિગ્નલ પર વાહનોને થોભવા માટે કયો રંગ વાપરવામાં આવે છે? ☐
(A) લીલો (B) પીળો (C) લાલ (D) સફેદ
૪. કુદરતનો કયો ઊર્જા સ્ત્રોત અખૂટ મનાય છે? ☐
(A) અણુ ઊર્જા (B) સૌર ઊર્જા (C) જળ ઊર્જા (D) ખનીજ ઊર્જા
૫. નીચેનાં વાહનો પૈકી કયું વાહન અન્યની સરખામણીમાં વધુ ઊર્જા બચત કરે છે? ☐
(A) રેલવે (B) બસ (C) જહાજ (D) વિમાન
૬. તમારા મટે નીચેનામાંથી કયું વાહન વધુ બળતણ વાપરતું હશે? ☐
(A) કાર (B) સ્વાઈકલ (C) બસ (D) વિમાન
૭. ઘરમાં રાતે અજવાળું મેળવવા માટે જૂના સમયમાં લોકો કયું સાધન વાપરતા હતાં? ☐
(A) ટ્યૂબલાઈટ (B) ફ્લોરો (C) LED (D) બલ્બ
૮. રસોઈ કરવા માટેનું બળતણ કયું છે? ☐
(A) ડીઝલ (B) CNG (C) LPG (D) કોલગેસ
૯. નીચેનામાંથી કયા સાધનમાં વીજળીનો ઉપયોગ નહીં થાય? ☐
(A) સૂર્યકુકર (B) ઓવન (C) ઇલેક્ટ્રીક સગડી (D) મિક્સર
૧૦. ભૂતકાળમાં રસોઈ બનાવવા માટે લોકો મોટાભાગે કયા બળતણનો ઉપયોગ કરતા હતા? ☐
(A) કોલસો (B) કેરોસીન (C) ગેસ (D) લાકડાં

પ્રશ્ન-૨ નીચેના કોષ્ટકમાં તમે જેવેલા વાહનોની યાદી બનાવી તે ક્યાં ચાલે છે અને ક્યાં ઈંધણ થી ચાલે છે ? તેની માહિતી કોષ્ટકમાં ભરો.

વાહનનું નામ	ક્યા ચાલે છે ?	તેમાં વપરાતું ઈંધણ
રેલગાડી	પાટા પર	કોલસો/ વીજળી/ ડીઝલ

પ્રશ્ન-2 નીચેના ચિત્રનું ધ્યાનથી અવલોકન કરી તેમાં દર્શાવેલ ઘટનાના કારણો જણાવો.

.....

.....

.....

.....

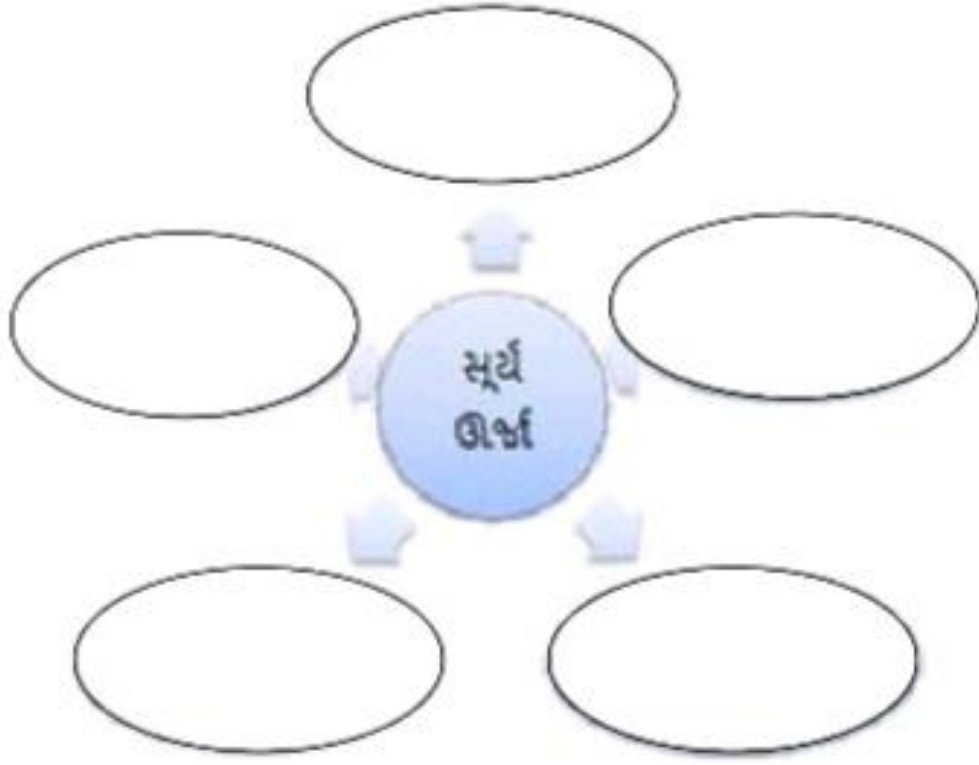
.....

.....

પ્રશ્ન-6 (B) સુર્યઊર્જાની ચાલતા જુદા જુદા સાધનોના નામ વર્તુળમાં લખો.

ધોરણ 5 એકમ 13, પઠાડી રહેઠાણ

(2) EV503 પ્રાણીઓ, વનસ્પતિઓ અને મનુષ્યના પરસ્પરાવલંબન સંબંધો વર્ણવે છે.

પ્રશ્ન-૧ તમારે બે-ત્રણ દિવસ માટે પ્રવાસમાં જવાનું છે. આ પ્રવાસ માટે તમે કયોકયો સામાન સાથે લેશો, તેની યાદી બનાવો.

.....
.....
.....

(3) EV505 ભૂમિપ્રદેશો, આબોહવા, સંસાધનો અને સાંસ્કૃતિક હવન વચ્ચે જોડાણ સાધે છે

પ્રશ્ન-1 નીચેના પૂશ્કોના જવાબ આપેલ વિકલ્પમાંથી પસંદ કરી ☐ માં લખો.

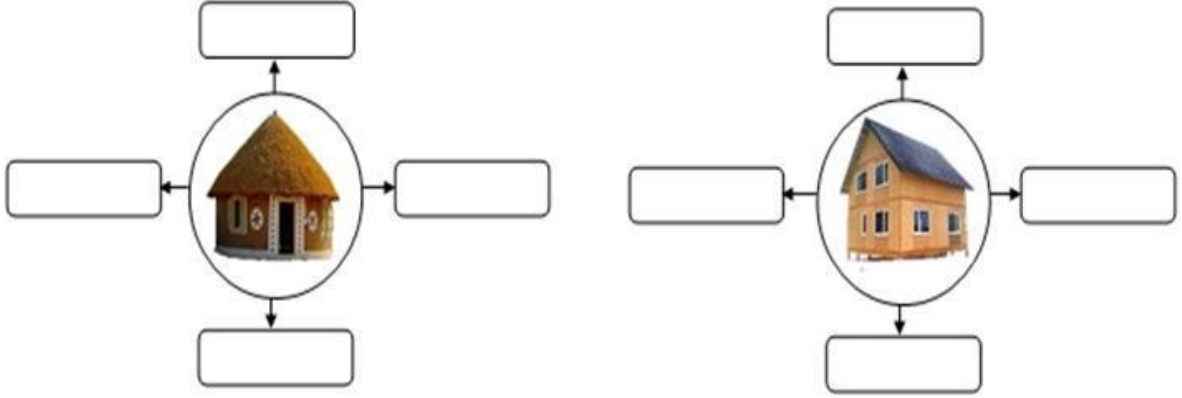
- (1) ગૌરવ જાનીની માતૃભાષા કઈ હશે ? ☐
(A) ગુજરાતી (B) અંગ્રેજી (C) હિન્દી (D) મરાઠી
- (2) મનાલી કયા રાજ્યમાં આવેલું છે ? ☐
(A) પંજાબ (B) હિમાચલ પ્રદેશ (C) જમ્મુ-કશ્મીર (D) ઉત્તરાંચલ
- (3) ચાંગચાંગ' દરિયાની સપાટીથી આશરે કેટલા મીટરની ઊંચાઈ પર હતું ? ☐
(A) 4000 (B) 3000 (C) 5000 (D) 6000
- (4) નીચેનામાંથી ઊંચા પર્વતો પર રહેતી જાતિ કઈ છે ? ☐
(A) નામગ્યાલ (B) જાની (C) બાકરવાલ (D) ચાંગપા
- (5) નીચેનામાંથી કયું દુનિયાનું પ્રસિદ્ધ ઊન છે ? ☐
(A) પશ્મીના (B) કશ્મીરી (C) સ્વેટર (D) રેબો
- (6) નામગ્યાલનાં તંબુનાં ઘર કયા નામે ઓળખાય છે ? ☐
(A) નામગ્યાલ (B) લોનર (C) રેબો (D) શિકારા
- (7) ઉનાળામાં ઊંચી જગ્યાએ કયા લોકો ઘેરાં ચરાવા જાય છે ? ☐
(A) કશ્મીરી (B) નામગ્યાલ (C) બાકરવાલ (D) ચાંગવા

(4) EV507 સિક્કાઓ, ચિત્રો, સ્મારકો, સંગ્રહાલયો વગેરેનું અનુમાન કરે છે

પ્રશ્ન-૧નીચે જુદો જુદાં વિસ્તારોના ઘરકક્ષા ચિત્રો આપેલા છે. તે માન બનાવવા માટે વાપરવામાં આવેલી સામગ્રીના નામ તેની ફરતે ના ચોરસમાં લખો.

પ્રશ્ન-૨ ટી.વી, સમાચારમાં આવતાં જુદાં-જુદાં નગરોનાં તાપમાન જાણી નીચે લખો.

ક્રમ નગર મહત્તમ તાપમાન ક્રમ નગર મહત્તમ તાપમાન

1			2		
3			4		
5			6		

પ્રશ્ન-૩ ઢોસમાંથી શબ્દો પસંદ કરી ચિત્રોમાં આપેલા “ઘર” ને કયા નામે
ઓળખવામાં આવે છે ? તે લખો. ઝૂંપડું, ઈજા. તંબુ ભેગો, માન)

ધોરણ 5 એકમ 14, જ્યારે ધરતી ધ્રુજ ઊઠી !

(5) EV508 કોઈ ઘટના અંગેની પરિસ્થિતિઓ, ગુણધર્મો અંગે અનુમાન કરે છે.

પ્રશ્ન-1 પાઠના આધારે નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

1, ધરતીકંપ આવે ત્યારે આપણી આજુબાજુ શું પરિસ્થિતિ થતી હોય છે ?

.....

.....

.....

2. ધરતીકંપ બાદ મકાનોનું શું થયું હતું ?

.....

.....

.....

3. ધરતીકંપ આવ્યાના થોડા દિવસો પછી મદદે કોણ આવ્યું?

.....

.....

.....

4. ધરતીકંપ બાદ ભોજન માટે શું વ્યવસ્થા કરવામાં આવે છે ?

.....

.....

.....

5. ધરતીકંપ બાદ ગામનું પુનર્વસન કેવી રીતે કરવામાં આવે છે?

.....

.....

.....

પ્રશ્ન-૨ નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

(1) ધરતીકંપ સિવાય અન્ય કઈ કઈ સ્થિતિમાં આપણે સામૂહિક રીતે મુશ્કેલી પડે છે ?

.....

.....

(2) વધારે વરસાદ આવે તે સમયે તમારા મનમાં કેવા વિચારો આવે છે ?

.....
.....

(3) તમારા મિત્રોમાંથી કોઈ તકલીફમાં આવ્યું હોય ત્યારે તમે શું કર્યું હતું?

.....
.....

(6) EV513 સ્વચ્છતા, સ્વાસ્થ્ય, કચરાનું વ્યવસ્થાપન, આપત્તિ/ કટોકટીની સ્થિતિ અને સંસાધનો દર્શાવે છે.

પ્રશ્ન-૧ નીચેનાં ઘર બનાવવા માટે વપરાયેલ વસ્તુઓની યાદી બનાવો.

કુંપકું	પાકું મકાન

પ્રશ્ન-૨ નીચેની પરિસ્થિતિમાં શું ફરશો ?

ઉદાહરણ

પૂર આવે ત્યારે – ઊંચાઈવાળી જગ્યાએ જતા રહેવું.

- ટોચ (હાથબત્તી) તેમજ જરૂરી સામાન સાથે લેવો.
- રેડિયો અને ટીવી પર સમાચાર સાંભળતા અને જોતા રહેવા.

1. ધરતીકંપ આવે ત્યારે -

.....

.....

.....

.....

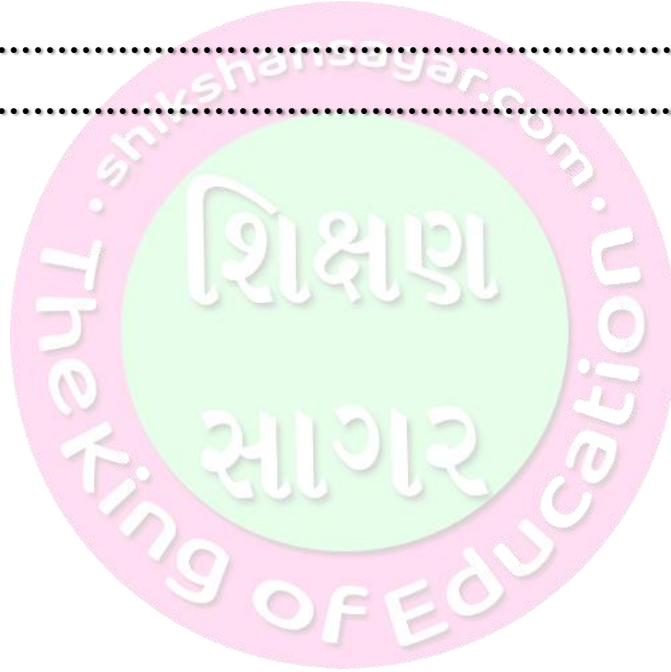
2. આગ લાગે ત્યારે -

.....

.....

.....

.....

ધોરણ 5 એકમ 15, ઠંડું કે ગરમ ?

(7) EV505 ભૂમિપ્રદેશો, આબોહવા, સંસાધનો અને સાંસ્કૃતિક જીવન વચ્ચે જોડાણ સાધે છે.

પ્રશ્ન-૧ ઢૂંકના ઉપયોગથી વસ્તુને ગરમ કરવી કે ઠંડી પાડવી તેની ચાલી બનાવો.

વસ્તુને ગરમ કરવી વસ્તુને ઠંડી પાડવી

વસ્તુને ગરમ કરવી	વસ્તુને ઠંડી પાડવી
શિયાળામાં હાથ ગરમ કરવા	ગરમ બટાટાને ઠંડા કરવા

પ્રશ્ન-૨ નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો.

1. તમને ઠંડી લાગે ત્યારે કયા કયા ઉપાયો કરશો ?

.....

.....

.....

2. ગરમ બટાટાને ઠંડા કરવા તમે શું કરશો ?

.....

.....

.....

3. શિયાળામાં તમને ઠંડી લાગે તો તમે તમારી ઢૂંકનો ઉપયોગ કેવી રીતે કરો છો ?

.....

.....

.....

૪. વધુ ગરમ વસ્તુ ખાવાથી શું થાય છે ?

.....

.....

.....

5. અવાજ પેદા કરવા ઢૂંકનો ઉપયોગ કેવી રીતે કરશો ?

.....

.....

.....

ધોરણ 5 એકમ 16. સ્વચ્છતા આપણું કામ

(8) EV507 સિસ્ટાઓ, ચિત્રો, રમારકો, સંગ્રહાલયો વગેરેનું અનુમાન કરે છે.

પ્રશ્ન-૧ તમારા વિસ્તાર કે ગામના સફાઈ કર્મચારીની મુલાકાટ લો અને તેના પરથી નીચેની વિગતો લખો.

૧. વ્યક્તિનું નામ:

૨. કેટલા સમયથી સફાઈકામ કરે છે ?

૩. સફાઈકામ માટે કયાં સાધનોનો ઉપયોગ કરે છે ?

૪. તેમના કામમાં પડતી મુશ્કેલી -

પ્રશ્ન-૨ નીચે સફાઈ માટેનો આધુનિક સાધનોના ચિત્રો આપેલા છે તેના વિશે માહિતી મેળવીને લખો.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(9) EV513 સ્વચ્છતા, સ્વાસ્થ્ય, કચરાનું વ્યવસ્થાપન, આપત્તિ/ કટોકટીની સ્થિતિ અને સંસાધનો દર્શાવે છે.

પ્રશ્ન-1 નીચેના ચિત્રોનું અવલોકન કરી તેના વિશે ચાર-પાંચ વાક્યો લખો.

ચિત્ર-1

ચિત્ર-2

.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	

પ્રશ્ન-2 આ બંને ચિત્રોને આધારે તે વિસ્તારોમાં થતા હાનિ કે નુકસાન વિશે જણાવો.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ધોરણ 5 એકમ 17, દીવાલ ઓળંગી લીધી

(10) EV512 સમાજની મહત્વની સમસ્યાઓ (પડકારો)માં પોતાનાં અવલોકન કે અનુભવોને આધારે સમાજની પ્રવૃત્તિઓ વિશે અભિપ્રાય આપે છે.

પ્રશ્ન-૧ શાળાએ મતગમતમાં છેલ્લા પાંચ વર્ષમાં મેળવેલ સિદ્ધિઓ વિશે લખો.

ક્રમ	રમતનું નામ	વ્યક્તિગત રમત કે જૂથ રમત	વર્ષ	કયા સ્થાન સુધી પહોંચ્યા	અન્ય વિગત
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					

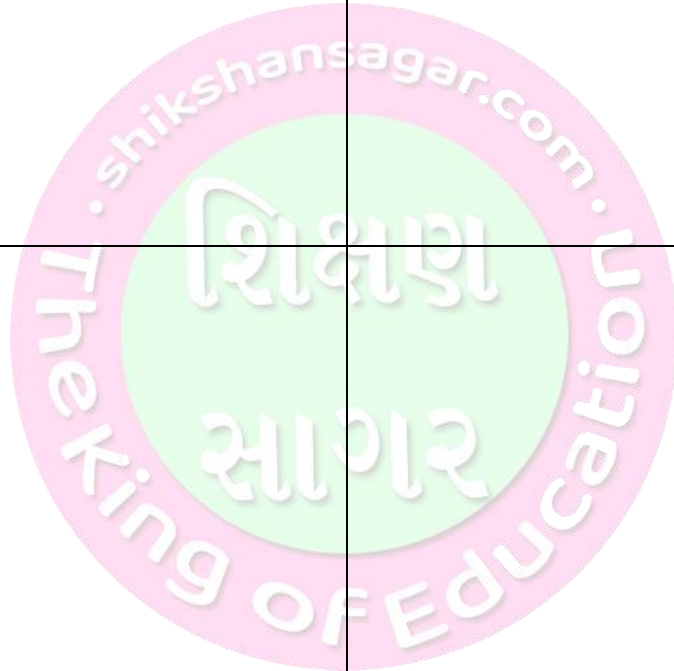
પ્રશ્ન - ૨ તમે વિવિધ સ્પર્ધાત્મક પ્રવૃત્તિઓમાં ભાગ લીધો હોય તો તે વિશે લખો.

ક્રમ	સ્પર્ધાનું નામ	વ્યક્તિગત રમત કે જૂથ રમત	વર્ષ	કયા સ્થાન સુધી પહોંચ્યા	અન્ય વિગત

પ્રશ્ન-૩ કોઈપણ ક્ષેત્રમાં સફળતા મેળવેલી હોય તેવી ભારતીય મહિલાઓના ફોટોગ્રાફ્સ મેળવી ચોંટાડો.

પ્રશ્ન-૩ નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

1. તમને કોઈ રમત રમવાનું કહે તો તમે કઈ રમત રમો ? કેમ ?

.....

.....

.....

.....

2. તમે કોઈ રમત રમો છો તે રમતમાં તમને કેવી મુશ્કેલી પડે છે ?

.....

.....

.....

.....

ધોરણ 5 એકમ 18. હવે અમે ક્યાં ક્યાં જઈએ ?

(11) EV505 ભૂમિપ્રદેશો, આબોહવા, સંસાધનો અને સાંસ્કૃતિક જીવન વચ્ચે જોડાણ સાધે છે.

પ્રશ્ન-1 ખાલી જગ્યા પૂરો.

1. તમારા ગામ વિસ્તારમાં સૌથી જૂનામાં જૂનું છે.
2. તમારા ગામ/વિસ્તારનાં લોકો એક સાથે દિવસે ભેગા થાય છે.
3. તમારા ગામ/વિસ્તારમાં સૌથી જૂના ઘરની છતની બનેલી છે.

પ્રશ્ન-2 પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

1. તમારે ગામ બદલવાનું થાય તો તમે કેવી કેવી તૈયારી કરો ?

.....

.....

.....

2. તમારા ગામમાં બીજા ગામમાંથી કોણ રહેવા આવ્યું છે ? કેમ ?

.....

.....

.....

3. તમારે તમારું ગામ છોડીને બીજે જવાનું થાય તો તમને ગમે ? કેમ ?

.....

.....

.....

(12) EV507 સિક્કાઓ, ચિત્રો, સ્મારકો, સંગ્રહાલયો વગેરેનું અનુમાન કરે છે.

પ્રશ્ન-1 નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

1. તમારું ગામ બીજા ગામ કરતાં કઈ રીતે અલગ છે ?

.....

.....

2. તમને તમારું ગામ કે જમીન કેવી રીતે ઉપયોગી થાય ?

.....

.....

3. તમારા ગામમાં એવું શું છે જે તમારા મતે ગામમાં ના હોવું જોઈએ શા માટે?

.....

.....

4. તમારા ગામમાં એવું શું નથી કે જે તમારા મતે ગામમાં હોવું જોઈએ ?

.....

.....

ધોરણ 5 એકમ 19. બીજ કહે છે ખેડૂતની વાર્તા

(13) EV502 રોજિંદા જીવનની મૂળભૂત જરૂરિયાતો અને તેમાં ટેકનોલોજીના ઉપયોગો સમજાવે છે.

પ્રશ્ન-1. નીચેના પ્રશ્નોનો ઉત્તર આપો.

૧. તમે ક્યાં ક્યાં બીજને ઓળખો છો ? તેનાં નામ લખો.

.....

.....

.....

2. તમારા ઘરે અનાજ અને કઠોળ બંને ભેગા કરીને કઈ કઈ વસ્તુ બને છે ?

.....

.....

.....

3. તમારા ઘરે બાઢીને, શેકીને અને તળીને કયો કયો ખોરાક બનાવાય છે ?

શેકીને -

બાઢીને -

તળીને -

પ્રશ્ન-2 તક્કાવત આપો.

રાસાયણિક ખાતરવાળી ખેતી	સજીવ ખેતી,

(14) EV507 સિક્કાઓ, ચિત્રો, સ્મારકો, સંગ્રહાલયો વગેરેનું અનુમાન કરે છે.

પ્રશ્ન-૧ નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

1. ખેતરમાં ઉગાડેલા અનાજમાંથી તમારા ઘર સુધી રોટલી કેવી રીતે પહોંચે છે તેની યાત્રા જણાવો.
.....
.....
.....
૨. ખેડૂત આપણને કેવી રીતે ઉપયોગી છે ?
.....
.....
.....
3. તમારા વિસ્તારમાં ઉગાડવામાં આવતા પાક અને શાકભાજીનાં નામ લખો.
પાક :-
શાકભાજી :-
4. કોઈ એક પાકનું ઉદાહરણ લઈ તેને વાવવાથી લઈ પાક લણવા સુધીની પ્રક્રિયાનાં સોપાનો લખો.
.....
.....
.....

પ્રશ્ન-૨ ખેતી માટે વપરાતાં જુદા-જુદા સાધનોની માહિતી મેળવો અને લખો.

જૂના સમયનાં સાધનો	હાલના સમયનાં સાધનો

ઘોરણ 5 એકમ 20, જંગલો કોનાં ?

(15) EV504 ભૂમિપ્રદેશો, આબોહવા, સંસાધનો વચ્ચે જોડાણ સાધે છે.

પ્રશ્ન-1 નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

1. જંગલો આપણને કેવી રીતે ઉપયોગી છે ?

.....

.....

.....

2. જંગલો બચાવવા આપણે શું શું કરી શકીએ ?

.....

.....

.....

3. તમારા વિસ્તારમાં જંગલો કોણ બચાવે છે? કેવી રીતે ?

.....

.....

.....

.....

પ્રશ્ન-2 નીચેના વાક્યમાંથી જોટો શબ્દ છેકી નાખો.

1. કુદુક ભાષામાં “તોરંગ” નો અર્થ જંગલ/ પહાડ થાય છે.
2. જેના પર આપણે એક ટીન બીજ ઉગાડી શકીએ તેને એક ટીન/ ત્રણ ટીન જમીન કહેવાય.
3. એક પાક લીધા પછી જેમાં કઈ ઉગાડવામાં ન આવે તેને ઝૂમકૃષિ/ ફેરબદલી કહેવામાં આવે છે.

(16) EV512 સમાજની મહત્વની સમસ્યાઓ (પડકારો)માં પોતાનાં અવલોકન કે અનુભવોને આધારે સમાજની પ્રવૃત્તિઓ વિશે અભિપ્રાય આપે છે.

પ્રશ્ન-1 નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો

૧. તમારા ગામમાં જૂનામાં જૂનો વડ પાડવાનું નક્કી થયું તો તમે શું કરશો
.....
.....
.....
2. તમારા ગામમાં ક્યારે ક્યારે ઉજવણી થાય છે ? કેવી રીતે ?
.....
.....
.....
3. તમારા વિસ્તારના પ્રખ્યાત નૃત્ય વિશે લખો.
.....
.....
.....

પ્રશ્ન-2 નીચેની પરિસ્થિતિ તમારા મતે ખોટી છે કે સાચી તે જણાવો.

૧. વૈદિકે પોતાની ગાડી મૂકવાની જગ્યા કરવા માટે બે વૃક્ષ કાપી નાખ્યાં.
૨. ભેંસે એક છોડ તોડી નાખતાં ઇમરાને તેને દોરી બાંધીને ઊભો કર્યો.
૩. જોસેફ તેના જન્મદિને બે વૃક્ષો વાવવાની પ્રતિજ્ઞા લીધી.
૪. પપ્પાએ નિર્ણય કર્યો કે ઘર આગળના વૃક્ષો પાડી દેવાં છે, પણ ચિટુએ એમનો નિર્ણય બદલાવી દીધો.
૫. વસંતભાઈ પોતાનાં પશુઓને ચારો નાખવા પોતાના આંગણામાંથી રોજ એક બે છોડ તોડી નાખે છે.

ધોરણ 5 એકમ 21, જેવા પિતા તેવી દીકરી

(17) EV507 સિક્કાઓ, ચિત્રો, રમારકો, સંગ્રહાલયો વગેરેનું અનુમાન કરે છે

પ્રશ્ન- ૧ ખાલી જગ્યા પૂરો.

1. પોલિયોનો રોગ વારસાગત
2. ગ્રેગર મેન્ડેલે નાં છોડ પર પ્રયોગો કર્યા હતા.
3. થોડાં લક્ષણો કે ટેવો આપણને તરફથી મળે છે.
અને થોડાં કૌશલ્યો આપણે માંથી શીખીએ છીએ

પ્રશ્ન- ૨ નીચેના ફોજડની વિગતો જણાવો.

તમારું અંગ/ટેવ/લક્ષણ	દેખાવ રંગ	કોના તરફથી	
		માતા તરફથી	પિતા તરફથી
વાળ			
આંખ			
ચામડીનો રંગ			
હારચ			
ચહેરો			
ઊંચાઈ			
લખવાની શૈલી			

પ્રશ્ન-૩ વારસાગત રોગ એટલે શું? કોઈપણ પાંચ વારસાગત રોગનો નામ લખો.

.....

.....

.....

ધોરણ 5 એકમ 22. ફરી ઉપડ્યાં

(18) EV505 ભૂમિપ્રદેશો, આબોહવા, સંસાધનો અને સાંસ્કૃતિક જીવન વચ્ચે જોડાણ સાધે છે.

પ્રશ્ન ૧ નીચેનો પ્રશ્નોના જવાબ આપો ?

૧. શું વરસાદના પાણી વગર પણ ખેતી કરી શકાય ? કેવી રીતે ?

.....

.....

.....

૨. તમારા ઘરમાં જ્યારે બાકીના સભ્યો બહારગામ જાય, ત્યારે વૃદ્ધ અને બીમાર સભ્યો તથા પ્રાણીઓ માટે શું વ્યવસ્થા કરવામાં આવે છે ?

.....

.....

.....

૩. કયા કયા કારણોસર લોકો સ્થળાંતર કરતાં હોય છે ?

.....

.....

.....

૪. જ્યારે તમે લાંબા સમય સુધી શાળાએ જઈ શકો તેમ ન હોય, ત્યારે તમે તમારો અભ્યાસ ન બગડે તે માટે શું કરશો ?

.....

.....

.....

૫. કામની શોધમાં ગામના કેટલાંક લોકો ગામ છોડીને જશે, પરંતુ કેટલાક લોકો ગામમાં જ રહેશે. આપું કેમ બન્યું ?

.....

.....

.....

૬. તમારા વિસ્તાર કે ગામમાં કોઈ એવો પરિવાર હશે કે જેઓ પોતાનું ગામ છોડીને તમારા ગામમાં રહેવા આવ્યા હોય. તેમની મુલાકાત લઈ તેમને નીચેની વિગતો પૂછી અને લખો.

જૂના ગામનું નામ
રથળાંતરનું કારણ
નવા ગામમાં શું ગમ્યું ?
જૂના ગામની વિશેષતા:

પ્રશ્ન-૨ ચિત્ર પરથી પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

૧. રથળાંતર કરેલા પરિવારોએ તેમનું રહેઠાણ ક્યાં બનાવ્યું છે ? શા માટે ?

.....
.....
.....

૨. પુરુષો શું કામ કરી રહ્યાં છે ?

.....
.....

૩. ચિત્રમાં કયો પાક દર્શાવવામાં આવ્યો છે. ?

.....
.....

૪. ચિત્રમાં દર્શાવવામાં આવેલો પાક ક્યાં વિસ્તારમાં થાય છે?

.....
.....

ધોરણ 5 એકમ 23. અમે ગુજરાતી

(19) EV510 નકશામાં દર્શાવેલ ચિહ્નો, દિશાઓ, વસ્તુની સ્થિતિ કે દર્શાવેલ સ્થળ/ મુલાકાતનું અનુમાન કરે છે.

પ્રશ્ન-1 ગુજરાત વિશેનું તમારા પાઠ્યપુસ્તકમાં ન હોય તેવું કોઈ ગીત શોધીને અહીં લખો.

.....

.....

.....

પ્રશ્ન :1 સાપુતારાને હવાખાવાનું સ્થળ કહેવામાં આવે છે.

.....

.....

.....

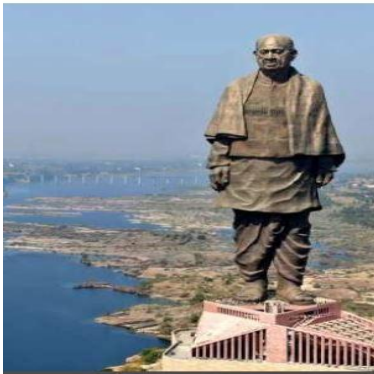
.....

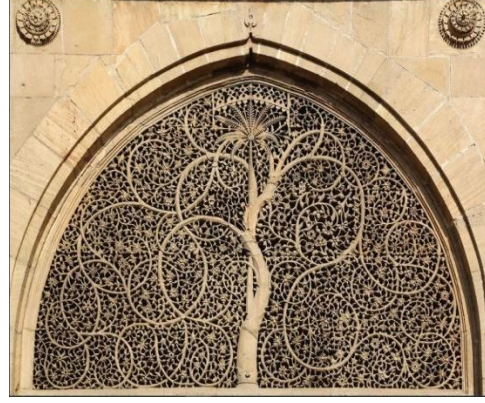
પ્રશ્ન: ૨ સરદાર સરોવર બંધને મહત્વની સિંચાઈ યોજના ગણવામાં આવે છે.

.....

.....

પ્રશ્ન -૨ નીચે આપેલા ચિત્રો ઓળખી તેનાં નામ લખો.

પ્રશ્ન-૨ વર્ગીકરણ કરો.

ડાંગર, તરબૂચ, ઘઉં, ટામેટાં, મગફળી, જુવાર, શેરડી, વટાણા, મકાઈ, મેથી

રવી પાક	ખરીફ પાક	જયદ પાક

(20) EV514 નકશામાં રાજ્યની વિગતો શોધી શકે છે અને તેની નોંધ કરે છે.

પ્રશ્ન ૧ નીચેના પ્રશ્નો જવાબ આપેલ વિકલ્પમાંથી પસંદ કરી ☐ માં લખો.

- (1) હું આણંદ જિલ્લામાં ઊભો છું. તો તે જિલ્લાને કયા જિલ્લાની સરહદ સ્પર્શતી નથી ☐
- (A) પાટણ (B) ખેડા (C) અમદાવાદ (D) વડોદરા
- (2) ગુજરાત રાજ્યમાં વિસ્તારની દૃષ્ટિએ સૌથી નાનો જિલ્લો કયો છે ? ☐
- (A) સુરેન્દ્રનગર (B) કર્ણ (C) ડાંગ (D) રાજકોટ
- (3) હું જ્યાં ઊભો છું ત્યાં મને “કર્કવૃત્ત અહીંથી પસાર થાય છે” તેવું બોર્ડ જોવા મળે છે, તો હું નીચેનામાંથી કયા જિલ્લામાં હોઈશ ? ☐
- (A) અરવલ્લી (B) વડોદરા (C) અમદાવાદ (D) તાપી
- (4) સ્નેહલ દાહોદ જિલ્લામાં ફરવા ગયો છે તેને તે જિલ્લાના પડોશી રાજ્યોમાં ફરવા જવું છે તો તે કયા રાજ્યો હશે ? ☐
- (A) રાજસ્થાન (B) મધ્યપ્રદેશ (C) A અને B બંને (D) મહારાષ્ટ્ર

પ્રશ્ન-૨ જોડકાં જોડો.

અ	બ	જવાબ
રથળ	જિલ્લા	
(1) રટેચ્યુ ઓફ યુનિટી	(અ) પાટણ	(૧) _____
(2) અમૂલ ડેરી	(બ) ડાંગ	(૨) _____
(3) અંબાજી માતાનું પ્રસિદ્ધ મંદિર	(ક) નર્મદા	(૩) _____
(3) રાણકીવાવ	(ડ) બનાસકાંઠા	(૪) _____
(5) સાપુતારા	(ઈ) આણંદ	(5) _____
	(ફ) અરવલ્લી	

પ્રશ્ન ૩ નીચેના પ્રશ્નો જવાબ નકશાના ગણના ના આધારે આપો.

(૧) હું રાજકોટથી સુરત જઈ છું, તો રસ્તામાં કઈ-કઈ નદીઓ જેવા મળશે?

(૨) હું રીંછ અભયારણ્યમાં ઊભો છું, તો હું કયા જિલ્લામાં હોઈશ?

(૩) હું નીચેના જિલ્લાઓમાં ફરું છું ત્યાં મને તે જિલ્લાની સૌથી મોટી કઈ ડેરી જેવા મળશે?

આણંદ..... મહેસાણા સુરત બનાસકાંઠા.....

(4) તમારા જિલ્લામાં તમને કઈ-કઈ નદીઓ અને પર્વતો જેવા મળે છે ?

નદીઓ :

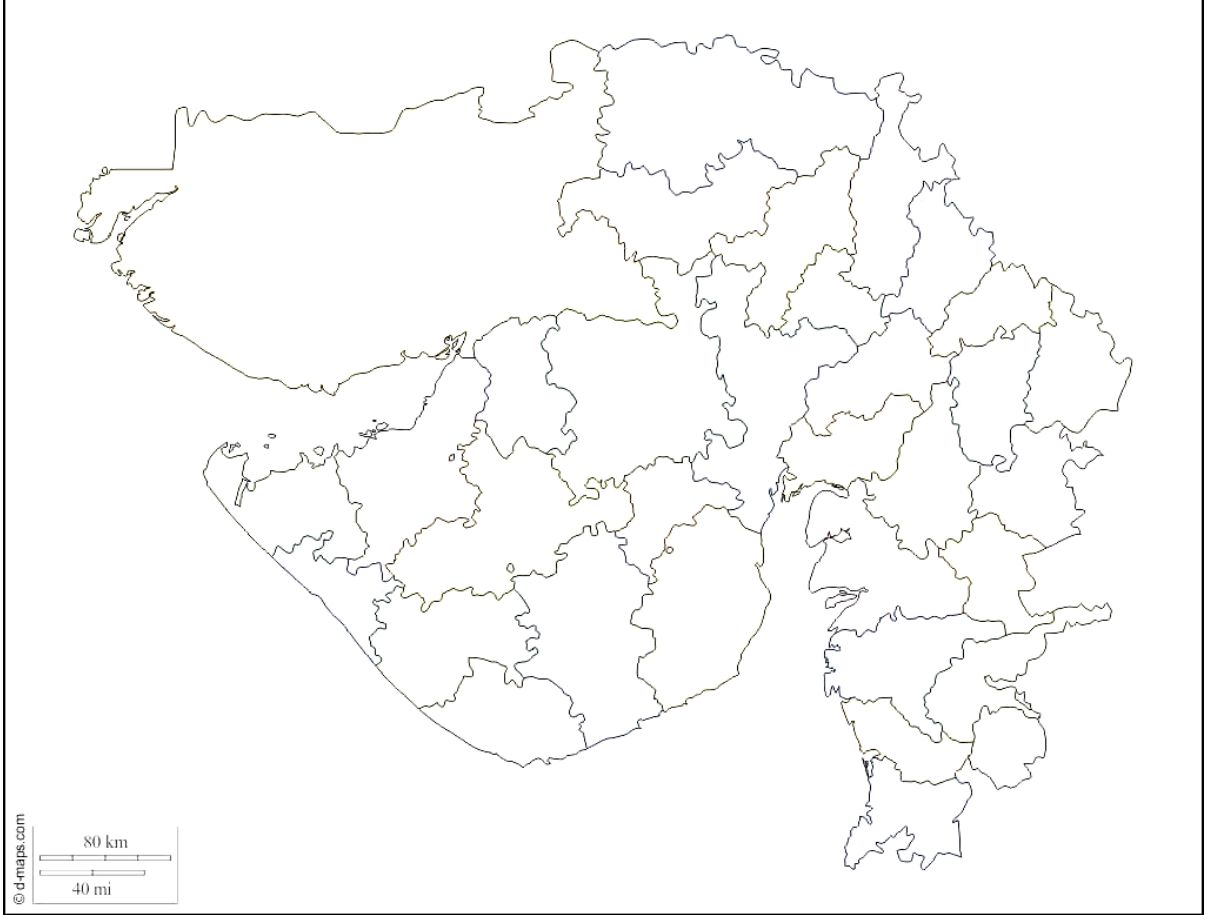
પર્વતો :-

પ્રશ્ન-10 નકશામાં નીચેની વિગતો દર્શાવો.

ગાંધીનગર, સાપુતારા, સ્ટેચુ ઓફ યુનિટી, કર્છનો અખાત, ખંભાતનો અખાત, અરબ સાગર, સોમનાથ, કર્કવૃત, ગીર અભ્યારણ્ય

શિક્ષણ સાગર

આપું તમામ ધોરણનું વિષય વાઈઝ અધ્યયન
નિષ્પત્તિ આધારિત પ્રશ્નો માટે નીચે આપેલ
ધોરણ સામે ક્લિક કરો.

ધોરણ – ૩

[CLICK HERE](#)

ધોરણ – ૪

[CLICK HERE](#)

ધોરણ – ૫

[CLICK HERE](#)

ધોરણ – ૬

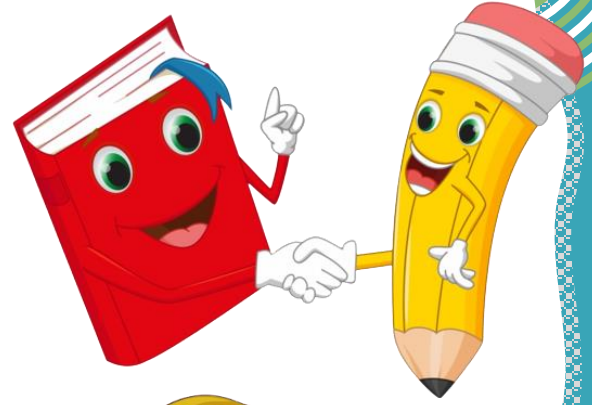
[CLICK HERE](#)

ધોરણ – ૭

[CLICK HERE](#)

ધોરણ – ૮

[CLICK HERE](#)

SHIKSHAN SAGAR

(શિક્ષણ સાગર)

એપ્લીકેશન ની વિશેષતા

આ એપ્લીકેશન મુખ્ય ત્રણ
વિભાગમાં વહેંચવામાં આવી છે .

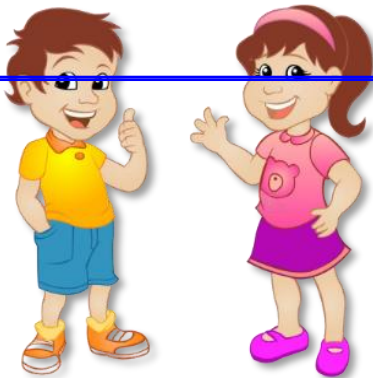
૧. ટીચર ૨. વિદ્યાર્થી
૩. ટીચર હેલ્પ ડેસ્ક

ટીચર – ઓનલાઈન હાજરી, MDM
હાજરી, SAS ગુજરાત, ગુણોત્સવ પોર્ટલ,
જ્ઞાનકુંજ પ્રોજેક્ટ, GSHALA લોગીન,
આધાર ડાયઝ એન્ટ્રી, શિષ્યવૃત્તિ
ઓનલાઈન હાજરી, ખેલ મહાકુંભ એન્ટ્રી,
ઈન્સ્પાયર એવોર્ડ એન્ટ્રી, CPF ચેક કરો,
ઓનલાઈન PLI – LIC ભરો .

અમારા શિક્ષણ સાગર
વોટ્સઅપ ગ્રુપમાં જોઈન
થાઓ.

શિક્ષણ સાગર
JOIN GROUP

વિદ્યાર્થી – પાઠ્યપુસ્તક , પાઠ આયોજન , શિક્ષક
આવૃત્તિ , સ્વ અધ્યયનપાઠી , ઓનલાઈન MCQ , યુનિટ
ટેસ્ટ , એકમનું સ્વાધ્યાય , MP3 કાવ્ય , અધ્યયન
નિષ્પત્તી , અધ્યયન નિષ્પત્તી આધારિત પ્રશ્નો , સંદર્ભ
સાહિત્ય અને આ બધું પાઠ વાઈઝ

ટીચર હેલ્પ ડેસ્ક – શિક્ષક ઉપયોગી
મટેરિયલ્સ , તમારું બનાવેલું મટેરિયલ્સ
અમને આપો , તમારે જે મટેરિયલ્સ જોઈએ
તે અમને કહો , મૂંઝવણ અને માર્ગદર્શન .

અમારા શિક્ષણ સાગર એપ્લીકેશન
પ્લે-સ્ટોર માંથી ડાઉનલોડ કરો.

JOIN
શિક્ષણ સાગર
APPLICATION